

10.3 Ja mērķis ir noturēt publiskos izdevumus ilgtspējīgā līmenī, tad dalībvalstīm un Eiropas Savienībai jāapvieno spēki, lai īstenotu atbilstošas aprūpes, nelaimes gadījumu profilakses, uzraudzības un informācijas apmaiņas programmas, tādējādi radot ciešāku un efektīvāku saikni starp darba dzīvi un veselību.

10.4 Ne visi darbi ir vienādi. Novēcošana atšķirīgi ietekmē darbaspēku arī tāpēc, ka ir smagāki un vieglāki darbi, kas ar risku ir saistīti vairāk vai mazāk, vairāk vai mazāk nogurdinoši: vecumam ir atšķirīgas sekas atkarībā no profesijas. Gados vecāks

darbinieks nevar veikt apgrūtināšu fizisku darbu, bet viņam ir daudz vieglāk tikt galā ar biroja vai intelektuāliem darbiem.

10.5 Tātad attiecībā uz darbiniekiem, kas veic smagu darbu, darba dzīves pagarināšana rada daudz nozīmīgākas veselības problēmas. Šo faktoru vajadzētu ņemt vērā. Ja nākotnē tiek domāts arvien vairāk paaugstināt pensijas vecumu nozarēs, kas to pieļauj, ir ievērojami jāpalielina centieni veselības aprūpes un darba drošības jomās.

Briselē, 2007. gada 14. martā

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētājs
Dimitris DIMITRIADIS

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas Atzinums par tematu “Komisijas paziņojums Padomei, Eiropas Parlamentam un Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai par nepieciešamību izveidot savstarpēji koordinētu stratēģiju, lai uzlabotu cīņu pret izvairīšanos no nodokļu maksāšanas”

COM(2006) 254 galīgā redakcija — 2006/0076 (COD)

(2007/C 161/02)

Eiropas Savienības Komisija saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 262. pantu 2006. gada 31. maijā nolēma konsultēties ar Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju par tematu

Par Komitejas dokumenta sagatavošanu atbildīgā Ekonomiskās un monetārās savienības, ekonomiskās un sociālās kohēzijas specializētā nodaļa savu atzinumu pieņēma 2007. gada 23. februārī. Ziņotājs — IOZIA kgs.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja 434. plenārajā sesijā, kas notika 2007. gada 14. un 15. martā (15. martā sēdē), ar 97 balsīm par, 2 balsīm pret un 1 atturoties, pieņēma šo atzinumu.

1. Secinājumi un ieteikumi.

1.1 Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja izsaka nožēlu, ka līdz šim Komisijas iniciatīvas, kas vērstas uz izvairīšanās no nodokļu maksāšanas novēršanu, nav guvušas pienācīgu atbalstu dalībvalstu sadarbības veidā, atbalsta visa veida turpmākās iniciatīvas šajā sakarā, un aicina Komisiju izmantot visas pilnvaras, kuras ES iestādēm ar Līgumiem ir piešķirtas jau šobrīd.

1.2 EESK uzskata, ka Komisijas paziņojums ir pietiekami izsmeļoši formulēts un tajā ir pareizi uzsvērtas problēmas, kas saistītas ar cīņu pret izvairīšanos no nodokļu maksāšanas; par galveno instrumentu minētās parādības izplatības novēršanā Komisija uzskata dalībvalstu administratīvās sadarbības uzlabošanu.

1.3 Paziņojums konkrēti risina attiecību ar trešām valstīm problēmu, piedāvājot Kopienas līmeņa pieeju. EESK piekrīt šim priekšlikumam.

1.4 EESK atbalsta jau vairākkārt izteikto priekšlikumu “pārskatīt PVN”, ņemot vērā iespēju sasaukt “ideju laboratorijas”, kuras vēltas pašreizējās PVN sistēmas atcelšanai, turklāt iespējama jaunais nodoklis, kas aizvieto PVN, nedrīkst izraisīt nodokļu sloga palielināšanu uzņēmumiem un iedzīvotājiem.

1.5 EESK iesaka Komisijai pilnībā izmantot jau pašreizējās plašās pilnvaras un uzdevumus, kas uzticēti Eiropas Birojam krāpšanas apkarošanai (OLAF). Tai vajadzētu izvērtēt, vai Eiropas Biroja krāpšanas apkarošanai (OLAF) rīcībā ir piemēroti līdzekļi savu institucionālo uzdevumu izpildei.

1.6 EESK uzskata, ka priekšlikums padarīt efektīvāku sadarbību starp valstu krāpšanas apkarošanas iestādēm, pēc iespējas apvienojot tīklā policijas spēkus un izmeklēšanas iestādes, lai ļautu tām savstarpēji izmantot pieejamās datu bankas, ir absolūta prioritāte, un iesaka padziļināt ar to saistīto tehnisko un juridisko jautājumu izpēti.

1.7 Priekšlikums par augsta līmeņa administratīvās sadarbības forumu ir solis vēlamajā virzienā, un birokrātiskā pretestība un šķēršļi, kas kavē šo ideju, ir pilnīgi nesaprotami.

1.8 EESK uzskata, ka ir efektīvi iekļaut Kopienas tiesību aktos to, kas jau īstenots dažās dalībvalstīs, ieviešot krāpšanas apkarošanai "parastās tirgus vērtības" kritēriju.

1.9 EESK iesaka pievērst īpašu uzmanību cedenta un cesionāra solidaritātes pasākumu ieviešanai, tomēr paredzot otras puses pierādīšanas pienākumu gadījumā, kad darījumi ir acīmredzami fiktīvi, ņemot vērā arī Eiropas Kopienu Tiesas spriedumus.

1.10 EESK uzskata, ka Komisijas priekšlikums ieviest vienkāršotus pienākumus uzņēmumiem, kas sadarbojas ar iestādēm, bet stingrākas pārbaudes un procedūras "riskā grupām" ir jāapspriež sīkāk.

1.11 EESK lūdz Komisiju turpināt finansēt Kopienas programmas tādu pasākumu veicināšanai, kas vērsti uz Kopienas finansiālo interešu aizsardzību, kā, piemēram, *Hercule II*.

1.12 EESK iesaka saskaņot Direktīvas 77/799/EEK noteikumus ar tiem noteikumiem, kas jau ir ieviesti netiešo nodokļu jomā, un vienādot dažādās aplikšanas ar PVN sistēmas.

2. Paziņojuma saturs.

2.1 Komisijas paziņojumā ir ierosināts "izveidot savstarpēji koordinētu stratēģiju, lai uzlabotu cīņu pret izvairīšanos no nodokļu maksāšanas", pieņemot zināšanai, ka Kopienas tiesiskais regulējums, kaut arī tas ir uzlabots un papildināts, tiek nepietiekami izmantots un administratīvā sadarbība nav proporcionāla Kopienas iekšienē veikto tirdzniecisko darījumu attīstībai.

2.2 Līdz ar to Komisija atgriežas jau pie vairākkārt skarta jautājuma, proti, nepieciešamības pastiprināt dalībvalstu nodokļu administrāciju administratīvo sadarbību, kas ir instruments cīņai pret krāpšanu nodokļu jomā un izvairīšanos no nodokļu maksā-

šanas, kura var izraisīt zaudējumus budžetā un radīt konkurences nosacījumu traucējumus, kaitējot iekšējā tirgus darbībai.

2.3 Saistībā ar paziņojuma iesniegšanu par nodokļu politikas un muitas savienības jautājumiem atbildīgais komisārs *László Kovács* kgs paziņoja: "Esmu pārliecināts, ka ir pienācis laiks apsvērt jaunus risinājumus, lai efektīvāk cīnītos pret krāpšanu nodokļu jomā. Šīs parādības izplatība ir kļuvusi patiesi satraucoša."

2.4 Ekonomisti uzskata, ka kopumā krāpšanas nodokļu jomā apgrozījums ir aptuveni 2–2,5 % no IKP, kas veido 200–250 miljardu *euro* lielu summu. Viena no lielākajām problēmām ir PVN krāpšana jeb tā saucamais "karuselis", bet tikpat nopietni jautājumi ir alkoholisko dzērienu un tabakas izstrādājumu kontrabanda un viltošana, kā arī krāpšana tiešo nodokļu jomā. Kopš 1993. gada, kad tika ieviesta brīva preču, pakalpojumu un kapitāla aprīte un cilvēku pārvietošanās brīvība iekšējā tirgū, dalībvalstīm ir grūtāk vienām efektīvi cīnīties pret krāpšanu nodokļu jomā.

2.5 Netiešo nodokļu jomā Kopienas tiesiskie nosacījumi paredz dalībvalstīm kopīgus noteikumus (vienotas procedūras, kompetento iestāžu noteikšana, datu pārraides noteikumi), kas vērsti uz administratīvās sadarbības veicināšanu un informācijas apmaiņu.

2.6 Komisija ir noteikusi trīs prioritārās pasākumu jomas:

2.6.1 Administratīvās sadarbības starp dalībvalstīm uzlabošana

2.6.1.1 Komisija uzskata, ka rezultātu uzlabošanu cīņā pret krāpšanu nodokļu jomā var panākt ar:

— efektīvākiem sadarbības mehānismiem. Kopienas mēroga administratīvās kultūras trūkums ir šķērslis cīņai pret krāpšanu nodokļu jomā. Bieži vien šo trūkumu pamato ar valodas problēmām, cilvēkresursu trūkumu vai atbildīgo ierēdņu neorientēšanos sadarbības procedūrās. Praktiskā veidā šīs problēmas izpaužas kā paredzēto termiņu neievērošana, izskatot no citām dalībvalstīm nākušos sadarbības pieprasījumus nodokļu jomā;

— tiesību aktu nostiprināšanu attiecībā uz sadarbību tiešo nodokļu un palīdzības nodokļu piedziņas jomā;

- ātrākām pārbaudēm un labāku risku pārvaldību, kas ļautu dalībvalstīm būt ātri informētām par iespējamām krāpšanas riskiem, kuriem tās var būt pakļautas, īpaši jaunu ārvalstu uzņēmumu gadījumos, kuri vēlas pirmo reizi sākt darbību dalībvalsts teritorijā;
- pastāvīga administratīvās sadarbības foruma izveidošanu Kopienas mērogā attiecībā uz visiem tiešajiem un netiešajiem nodokļiem.

2.6.2 Jauna Kopienas pieeja sadarbībai ar trešām valstīm

2.6.2.1 "Krāpšana nodokļu jomā nav tikai Eiropas Savienības iekšēja problēma". Komisija piedāvā Kopienas pieeju sadarbībai ar trešām valstīm, kas šobrīd ir balstīta uz divpusējiem līgumiem starp atsevišķām valstīm un rada daudzveidīgas situācijas, kuras viegli izmanto nodokļu nemaksātāji. Turklāt Komisija piedāvā iekļaut ekonomikas partnerattiecību nolīgumos, kurus Eiropas Savienība slēdz ar saviem ekonomiskajiem partneriem, klauzulas par sadarbību nodokļu jomā.

2.6.3 Mainīt pašreizējo PVN sistēmu

2.6.3.1 Komisija uzsāk debates par iespēju nostiprināt solidaritātes atbildības principu PVN maksāšanā, ievērojot proporcionalitātes un juridiskās drošības principus.

2.6.3.2 Turklāt Komisija ņem vērā iespēju paplašināt apgrieztās samaksas mehānisma piemērošanu attiecībā uz dalībvalsts iekšējiem darījumiem. Pašlaik tas ir obligāts tikai dažos darījumos, bet citos iespēja to piemērot vai nē ir atstāta dalībvalstu pārziņā. Komisija uzskata, ka visas izmaiņas, kas tiks veiktas pašreiz spēkā esošajos tiesību aktos attiecībā uz PVN, ievērojami samazinās krāpšanas iespējas, izslēgs jaunus riskus un, galvenais, neradīs nesamērīgu administratīvu slogu uzņēmumiem un iestādēm, kā arī nodrošinās nodokļu neitralitāti un nediskriminējošu attieksmi pret uzņēmumiem.

2.7 Citi novatoriski ceļi

2.7.1 Turklāt Komisija ierosina pārdomāt citus īpašus pasākumus:

- nodokļu deklarēšanas pienākumu pastiprināšana riska grupas maksātājiem,
- šo pienākumu samazināšanu uzņēmumiem, kas saņem attiecīgu atļauju, ja tie sadarbojas ar nodokļu iestādēm,
- augstas kvalitātes standartizētu informācijas sistēmu izmantošanu ātrai informācijas apmaiņai.

3. Kopienas tiesiskais regulējums.

3.1 Komiteja uzskata, ka juridiskie instrumenti, kurus piedāvā esošie Kopienas reglamentējošie noteikumi, ir pietiekami, lai novērstu krāpšanu nodokļu jomā. Savukārt dalībvalstis ir steigami jālūdz plašāk izmantot esošos administratīvās sadarbības instrumentus, ievērojot termiņus un paredzētos noteikumus. Pašreizējos globālās ekonomikas apstākļos, kad arī krāpšana iegūst starptautisku iezīmi, ir būtiski nodrošināt pieprasīto informāciju noteiktajā termiņā saskaņā ar izmeklēšanas gaitu.

3.2 Jebkurā gadījumā, lai nodrošinātu viendabīgāku sistēmu tiešo un netiešo nodokļu jomā, Komisija varētu saskaņot Direktīvas 77/799/EEK noteikumus ar tiem noteikumiem, kas jau ir ieviesti netiešo nodokļu jomā, un paredzēt efektīvākas informācijas apmaiņas metodes, ņemot vērā jaunāko informācijas tehnoloģiju attīstību. Tikpat svarīgi ir saskaņot dažādās PVN aplikšanas sistēmas, sevišķu uzmanību pievēršot ar nodokli apliekamu personu saistībām.

3.3 Kopienas reglamentējošos noteikumus varētu iedalīt piecās pamatgrupās:

- savstarpēja palīdzība;
- sadarbība PVN jomā;
- sadarbība akcīzes nodokļu jomā;
- parādu atgūšana;
- *Fiscalis* programma.

3.4 Atsauces uz Kopienas tiesību aktiem, kā arī atbilstošo pasākumu īss kopsavilkums atrodams A pielikumā.

4. Vispārējās piezīmes.

4.1 Komiteja uzskata, ka krāpšanas nodokļu jomā augošajai izplatībai jāpretojas enerģiskāk, un nožēlo faktu, ka, neskatoties uz detalizēto un daudzveidīgo tiesisko regulējumu, Komisija dalībvalstu rīcību un sadarbību vērtē kā pilnīgi nepietiekamu.

4.2 Krāpšanas nodokļu jomā un izvairīšanās no nodokļu maksāšanas radītie ekonomikas un iekšējā tirgus darbības traucējumi ir nopietna problēma, kas līdz šim nav tikusi pienācīgi novērtēta, tāpat kā nav pienācīgi novērtēta saikne starp kapitālu, kas tiek slēpts no nodokļu iestādēm, naudas atmazgāšanu un ekonomiskajiem noziegumiem. Krāpnieciskas darbības, kuru mērķis ir nelikumīga valsts un Kopienas finanšu atbalsta saņemšana, bieži vien ir īstenotas, viltojot nodokļu dokumentus, un otrādi, kapitāli, kas iegūti no krāpšanas nodokļu jomā, arī ar pārrobežu (*cross-border*) darījumu starpniecību, bieži vien tiek izmantoti, lai uzsāktu citas nelikumīgas vai kriminālas darbības.

4.3 Attiecībā uz nodokļu apiešanas nozīmīgumu, kas atšķirībā no izvairīšanās no nodokļu maksāšanas izpaužas darbībās, kuras nav aizliegtas kā tādas, bet to vienīgais mērķis ir nelikumīgi iegūt nodokļa samazinājumu, Komiteja norāda, ka valstu tiesību aktos šis jautājums nav risināts viendabīgi. Lai izvairītos no administratīvo un sociālo izdevumu palielināšanās ne vienmēr konsekvento tiesību aktu dēļ, Komiteja uzskata, ka būtu jāveic pasākums, kas satuvinātu valstu tiesību aktus šajā jautājumā, vai nu ieviešot vispārēju aizliegumu apiet nodokļus vai arī kopīgi nosakot tādu gadījumu sarakstu, kuros nodokļu iestādes nolūkā aplikt ar nodokļiem var neatzīt krāpniecisku darījumu juridiskās sekas.

4.4 Komiteja uzskata, ka Komisijas priekšlikumi ir pārāk piesardzīgi jautājuma risināšanā, ņemot vērā Līgumos noteiktās tiesības veikt visus nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu ES iestāžu finanšu līdzsvaru. Komisijas rīcībā ir ievērojamas izpildes pilnvaras, kuras tai ir piešķīrusi Padome saskaņā ar Padomes 1999. gada 28. jūnija lēmumu 1999/468/EK. Šajā sakarā Komiteja norāda uz subsidiaritātes principa piemērošanu, ko nosaka ES Līguma 5. pants un kas paredz Kopienas iejaukšanos arī jautājumos, kas nav tās ekskluzīvajā kompetencē gadījumā, ja dalībvalstis nevar īstenot izvirzītos mērķus vai arī ja tos var labāk īstenot Kopienas līmenī. Komiteja aicina Komisiju pilnībā izmantot šīs pilnvaras.

4.5 Jau 2001. gada jūnijā Komisija savā paziņojumā “Nodokļu politika Eiropas Savienībā — prioritātes turpmākajos gados” (COM (2001) 260 galīgā redakcija) uzsvēra nepieciešamību papildus tiesību aktiem pieņemt visus citus pieejamos instrumentus, lai īstenotu prioritāros mērķus. Šajā sakarā Komiteja uzsvēra faktu, ka nodokļu politika bija un vēl joprojām ir pakļauta vienbalsīgai lēmumu pieņemšanai ⁽¹⁾.

4.6 Jau toreiz Komiteja atbalstīja prasību grozīt pārejas režīmu un pēc iespējas ātrāk pāriet uz galīgo režīmu, kas balstīts uz aplikšanu ar nodokli izcelsmes valstī. Ar zināmu uzsvāru Komiteja jau toreiz uzdeva jautājumu: “Cik gadus vēl būs spēkā nepilnīgais pārejas režīms, pirms šis mērķis tiks sasniegts?”, prasot noteikumu vienkāršošanu un modernizāciju, to vienotu piemērošanu un lielāku administratīvo sadarbību. Šķiet, ka nekāds progress nav noticis.

4.7 Komiteja atbalsta vispārīgo ievirzi nostiprināt sadarbību, ejot tālāk par esošo informācijas apmaiņas sistēmu (VIES) un attīstot automatisku vai spontānu informācijas apmaiņu veicinājošus pasākumus starp dalībvalstīm.

4.8 Komiteja augstu vērtē debašu uzsākšanu par PVN sistēmas grozīšanu, bet uzsver, ka ir jāveic padziļināts ietekmes pētījums, vadoties no pieņēmuma, ka iespējamajiem grozījumiem jābūt efektīviem un vienkāršotiem un ka tie neveido

instrumentu iedzīvotāju un uzņēmumu nodokļu sloga palielināšanai. Šajā sakarā Komiteja atgādina jau izteiktu priekšlikumu ⁽²⁾, proti, izskatīt arī PVN alternatīvu nodokļu aplikšanas sistēmu, kas nodrošinātu vismaz tikpat lielus ienākumus kā līdzšinējā sistēma, bet izmaksātu sabiedrībai mazāk un būtu efektīvāka no iekasēšanas viedokļa.

5. Īpašas piezīmes.

5.1 Pievienotās vērtības nodoklis

Pašreizējā PVN aplikšanas sistēma darījumiem Kopienas iekšienē balstās uz aplikšanas ar nodokļiem saņēmējvalstī principu, lai nodrošinātu vienlīdzīgu attieksmi gan pret attiecīgās valsts, gan no citām dalībvalstīm nākušajām precēm, ko īsteno ar piegādes operāciju neaplikšanu un iegāžu, kas veiktas saņēmējvalstī, aplikšanu ar nodokli, atbilstīgi likmei, kas noteikta iekšējām operācijām.

Šī sistēma tika ieviesta pārejas režīma ietvaros, līdz ar to — kā pagaidu pasākums, ciktāl aplikšanas ar nodokli izcelsmes valstī principa piemērošana prasītu zināmu laiku, lai pieņemtu atbilstošu struktūru, kas ļautu godīgi sadalīt ieņēmumus starp dalībvalstīm, neatkarīgi no to iekasēšanas vietas un proporcionāli to attiecīgajam patēriņam. No tā izriet, ka šādas sistēmas pieņemšana nevar notikt, netuvinot nodokļu likmes tā, lai izvairītos no kropļojošas iedarbības konkurences jomā.

5.1.1 PVN krāpšanas “karuselis”

Pārejas režīms Kopienas iekšienē notiekošo tirdzniecības darījumu aplikšanai ar nodokli, gan sniedz plašas iespējas preču brīvai aprītei, tomēr pakļauj atsevišķas dalībvalstis zaudējumiem, kas izriet no izvairīšanās no ievērojama apjoma nodokļu maksāšanas un krāpšanas nodokļu jomā.

5.1.1.1 Ņemot vērā nesamaksāto nodokļu apjomu, viens no bīstamākajiem un tā sarežģītās atklāšanas dēļ sevišķi viltīgs PVN krāpšanas veids ir tā saucamais “karuselis”, kad tiek pielietotas sistēmas, kas vērstas uz izvairīšanos no PVN, kā instrumentu izmantojot *ad hoc* dibinātus uzņēmumus, kas darbojas starptautiskā mērogā. Mērķis ir nemaksāt PVN, lai ļautu citiem krāpšanas ķēdes posmiem atvilkt fiktīvas nodokļu summas nolūkā saņemt nodokļa atmaksu vai samazināt PVN parādu. Parasti, lai sasniegtu šo nelikumīgo mērķi, pienākumus nepildošais uzņēmums neveic reālu ekonomisko darbību, tā rīcībā nav darbības struktūru un tā juridiskā adrese aprobežojas ar pastkasti. Pēc dažiem “formālas darbības” mēnešiem šāds uzņēmums pazūd, neizpildījis attiecīgu deklarāciju un nesamaksājis nodokļu parādus, un nodokļu iestādēm ir grūtības to identificēt.

⁽¹⁾ EESK atzinums “Nodokļu politika Eiropas Savienībā — prioritātes turpmākajos gados” OV C 48, 21.02.2002., 73.–79. lpp.

⁽²⁾ EESK atzinums par tematu “Priekšlikums Padomes direktīvai, ar ko groza Direktīvu 77/388/EEK attiecībā uz pakalpojumu sniegšanas vietu” OV C 117, 30.04.2004., 15.–20. lpp.

5.1.1.2 Komiteja uzskata, ka “nodokļu krāpšanas karuselis” ir iespējams, citastarp, sakarā ar nepietiekamo dalībvalstu sadarbību, kā arī atšķirīgo nodokļu likmju dēļ. Tāpēc Komiteja iesaka veicināt visus nepieciešamos sadarbības un informācijas apmaiņas veidus, ar kuriem var efektīvi cīnīties pret minēto parādību.

5.1.2 Administratīvā sadarbība PVN jomā

5.1.2.1 Izvairīšanās no nodokļu maksāšanas PVN jomā ir rosinājusi dalībvalstu nodokļu iestādes arvien lielāku uzmanību pievērst izmeklēšanas metožu pilnveidošanai, lai efektīvāk cīnītos pret šo parādību.

Administratīvā darbība iegūst noteicošu nozīmi cīņā pret PVN krāpšanu, ja krāpšanā ir iesaistīti vairāki ekonomikas dalībnieki dažādās dalībvalstīs.

Atbilstošu vienošanos noslēgšana ļāva dalībvalstīm ieviest informācijas apmaiņas sistēmas, kas izrādījās noderīgs instruments, lai noteiktu nodokļu maksātāju stāvokli, kā arī ierobežotu un apkarotu starptautiska mēroga nodokļu krāpšanu.

Komiteja jau sen ir norādījusi, ka Komisijai jābūt aktīvākai sadarbības jomā. Līdz ar to tā atzinīgi vērtē uzraudzības sistēmas ieviešanu, lai pārbaudītu sniegtās palīdzības kvalitāti un apjomu.

5.1.2.2 Pašlaik informācijas apmaiņa vēl nav kļuvusi par ierastu praksi saistībā ar kultūras atšķirībām, dažādām informatizācijas pakāpēm, tādu noteikumu trūkumu, kas ļautu piemērot sankcijas valstu bezdarbības gadījumā. Tāpēc ir jāizveido vienota kultūra, apzinoties, ka informācijas pieprasījumu nosūtīšana uz ārzemēm jāuzskata nevis par iespējamību, kuru izmanto tikai ārkārtējos gadījumos, bet par parastu pārbaudes procedūras posmu ikreiz, kad kontroles īpatnības to prasa.

Šajā nolūkā jāpārvar šķēršļi, kas kavē Kopienas administratīvās kultūras izplatību, veicinot esošo sadarbības instrumentu pilnīgu izmantošanu, ievērojot termiņus un paredzētos noteikumus tā, lai nodrošinātu izmeklēšanas iestādēm pieeju pieprasītajai informācijai noteiktajā termiņā saskaņā ar izmeklēšanas gaitu.

5.1.2.3 Turklāt saskaņā ar Komisijas ieteikumu attiecībā uz informācijas apmaiņas standartizētu informācijas sistēmu izmantošanu jāizvērtē iespēja apvienot tīklā policijas spēkus un atsevišķo dalībvalstu izmeklēšanas iestādes, kas ir iesaistītas cīņā pret krāpšanu nodokļu jomā, nolūkā veikt tiešu informācijas apmaiņu ar sertificētas elektroniskā pasta sistēmas starpniecību

un savstarpēji izmantot datu bankas attiecībā uz atsevišķu dalībvalstu ienākumu deklarācijām, līdzīgi kā tas jau notiek ar I un II pakāpes VIES datiem.

Šāda iniciatīva, kas tomēr prasa iepriekšēju vienošanos par šajos arhīvos iekļauto datu saturu un saderību ar valstu tiesību aktiem privātās dzīves (*privacy*) aizsardzības jomā, būtu jūtams progress cīņās pret nodokļu nemaksāšanu uzlabošanā, jo tādējādi nepieciešamā informācija izmeklēšanas iestāžu rīcībā nonāktu tiešā veidā, nekavējoties un bez liekām birokrātiskām formalitātēm.

5.1.2.4 Turklāt, kaut arī tiesību akti par informācijas apmaiņu starp dalībvalstīm ir pietiekami pēc to formas un satura, galvenais ierobežojums cīņai pret izvairīšanos no nodokļu maksāšanas ES iekšienē ir tiesību aktu par atsevišķu valstu iestāžu izmeklēšanas pilnvaru izmantošanu saskaņotības trūkums, kā arī atšķirīgie represīvie pasākumi.

No tā izriet, ka nodokļu nemaksāšana notiek valstīs, kur par kontroli atbildīgo iestāžu izmeklēšanas pilnvaras nav plašas vai kur piemērojami sodi ir nepietiekami, lai īstenotu profilakses funkciju.

5.1.2.5 Ievērojot dalībvalstu suverenitātes principu, tomēr būtu lietderīgi ES mērogā saskaņot sankcijas vienāda smaguma gadījumiem, kā tas ir jau paredzēts tiesību aktos par naudas atmazgāšanu. Tādā veidā varētu izvairīties no situācijas, ka ne tik stingru tiesību aktu vai neefektīvākas pārbaudes sistēmas dēļ faktiski veidojas “sankciju paradīzes”, uz kurām plūst kriminālo darbību ienākumi, vai “nodokļu nemaksāšanas karuseļi” ķēdes pēdējais posms.

5.1.3 Parastā tirgus vērtība kā ar nodokli apliekamo summu noteikšanas kritērijs krāpšanas apkarošanai

5.1.3.1 Eiropas Kopienas Tiesa ir vairākkārt uzsvērusi, ka prasību ierobežot izvairīšanos no nodokļu maksāšanas jāīsteno, ievērojot Kopienas principus, tajā skaitā diskriminācijas aizlieguma un proporcionalitātes principus. Lielākās atšķirības starp atsevišķiem finanšu tiesību aktiem citastarp pastāv jomās, kurās ar nodokli apliekamās summas noteikšanai izmanto citus parametrus nevis līguma pušu norunāto atlīdzību, kas attiecas ne tikai uz personīgā vai nekomerciāla patēriņa precēm, bet vienmēr arī uz gadījumiem, kad pastāv aizdomas par nodokļu nemaksāšanu vai izvairīšanos no nodokļu maksāšanas.

Šajā sakarā tiek novērots, ka visu dalībvalstu tiesību aktos kā kritērijs ar nodokli apliekamās summas noteikšanai ir noteikta pušu vēlme vest sarunas, tādējādi cenšoties aplikēt ar nodokli faktisko atlīdzību, jo ar nodokli apliekamā bāze parasti ir līgumā norunātā atlīdzība par preču piegādi vai pakalpojuma sniegšanu. Kopā ar šo "bāzes" kritēriju tiek izmantota arī "parastā tirgus vērtība", lai pie zināmiem nosacījumiem izlabotu vai atjaunotu nodokļa aprēķina bāzi.

5.1.3.2 Parastās tirgus vērtības jēdziens PVN noteikšanai visās dalībvalstīs ir gandrīz vienāds un tas lielā mērā izriet no 1977. gada 17. maija Direktīvas Nr. 77/388/EEK (Sestā direktīva), proti, parastā tirgus vērtība ir vidējā cena, kādu brīvās konkurences apstākļos, tajā pašā tirdzniecības posmā, vienā un tajā pašā laikā un vietā, kad darījums ir noticis, vai, tam izpaliekot, tuvākajā vietā un laikā piemēro vienāda veida vai līdzīgām precēm un pakalpojumiem.

5.1.3.3 Visos Kopienas tiesību aktos parastās tirgus vērtības izmantošana ir alternatīva apliekamās bāzes noteikšanas metode:

— gadījumos, kad pilnīgi vai daļēji nav noteikta atlīdzība naudā. Šajā gadījumā parastās tirgus vērtības izmantošana ir nepieciešama, lai noteiktu kritēriju ar nodokli apliekamās bāzes izteikšanai naudā. Tai tiek piešķirta arī pret nodokļu nemaksāšanu vērsta funkcija;

— gadījumos, kad likumdevējs ir pieļāvis, ka ir iespējams nodokļu nemaksāšanas risks ⁽³⁾.

5.1.3.4 Minētajiem gadījumiem pievienojas šādas atkāpes no principa noteikt ar nodokli apliekamo bāzi, vadoties no atlīdzības:

— administratīvās vai likumdevējas iestādes ir paredzējušas noteikt minimālo vai ne zemāku par parasto tirgus vērtību apliekamo bāzi saistībā ar noteiktām precēm vai tirdzniecības jomām, īpaši ar nekustamā īpašuma pārdošanu;

— vienošanās, kur par apliekamo bāzi tiek pieņemta preču vai pakalpojumu parastā tirgus vērtība, kad par atšķirīgām precēm un pakalpojumiem tiek maksāta cena par vienību vai gabalu;

— noteikumi, saskaņā ar kuriem, pat pastāvot atlīdzībai naudas izteiksmē, ar nodokli apliekamā summa tiek noteikta parastā tirgus vērtība, importa vērtība vai iegādes cena, ja starp līguma pusēm pastāv savstarpēja atkarība;

⁽³⁾ Šim riskam jābūt reālam un krāpšanai jābūt pierādītai, lai tiktu ievērota Kopienas lēģitimitāte.

— cesija vai reālu vai lietošanas tiesību iegūšana attiecībā uz nekustamo īpašumu.

5.1.3.5 Šajā sakarā Eiropas Kopienas Tiesa ⁽⁴⁾ ir atzinusi, ka, vispārīgi ņemot, valstu pasākumi krāpšanas un izvairīšanās no nodokļu maksāšanas nepieļaušanai nedrīkst pārkāpt ar PVN apliekamās bāzes noteikšanas principu saskaņā ar norunāto atlīdzību, kas minēta Sestajā direktīvā, izņemot ārkārtējas nepieciešamības gadījumus, lai sasniegtu šos mērķus.

5.1.3.6 Citiem vārdiem sakot, parastā tirgus vērtība ir atskaites punkts iespējamās krāpšanas atklāšanai. Ja apliekamā bāze, kuru veido norunātā atlīdzība, ir zemāka par parasto tirgus vērtību, atlīdzība netiek automātiski aizvietota ar parasto tirgus vērtību, bet nodokļu iestāde var pieņemt, ka notiek krāpšana, un uzlikt otrai pusei pierādīšanas pienākumu.

5.1.4 Solidārā atbildība nodokļu maksāšanas jomā

5.1.4.1 Likumdošanas iniciatīvu ietvaros, kuru mērķis ir novērst "nodokļu krāpšanas karuseļu" izplatīšanos, dažu valstu tiesību aktos tika ieviesti noteikumi, kas nosaka cesionāru solidāro atbildību par PVN nomaksu, ja cedents ir aizmirsis to izdarīt un ja prece, kas ir noteiktā kategorijā, tiek pārdota par zemāku cenu nekā parastā tirgus vērtība.

5.1.4.1.1 Šie noteikumi tiek pamatoti ar Sestās direktīvas 21. pantu, kas atzīst valstīm tiesības uzlikt personai, kas nav nodokļa maksātājs, solidāro atbildību par tā nomaksu, ievērojot proporcionalitātes principu.

5.1.4.2 Šis izvēles pamatā ir pieņēmums, ka darījuma, kura cena ir zemāka par tirgus vērtību, pamatā var slēpties krāpšanas nodoms. Būtu jā, lai piemērotu noteikumā paredzētos nosacījumus, tiek pieņemts, ka cesionāra nolūki ir negodīgi, ja, ņemot vērā samaksāto cenu, ieguvējam bija jāapzinās notiekošā krāpšana ⁽⁵⁾. Runa ir par relatīvu pieņēmumu, jo cesionārs arī var dokumentāli pierādīt, ka cenu, kas ir zemāka par parasto tirgus vērtību, ir noteikuši faktiski, objektīvi konstatējami notikumi un apstākļi, vai tā noteikta, pamatojoties uz tiesiskajām normām, un tādēļ tā nav saistīta ar nodokļu nemaksāšanu, tādējādi netiek piemērota solidārā atbildība sakarā ar nodokļa nemaksāšanu no cedenta puses.

⁽⁴⁾ Spriedumi lietās Nr. 324/82 un 131/91 par jaunu un lietotu automašīnu tirdzniecību un jaunākais, 2005. gada 20. janvāra spriedums Nr. C-412/03.

⁽⁵⁾ Šajā sakarā ir jāatzīmē, ka savā 2004. gada 16. aprīļa paziņojumā COM (2004) 260 galīgā redakcija Eiropas Komisija puda pozitīvu spriedumu par brīdinošo ietekmi, kas tika manīta dažās dalībvalstīs sakarā ar solidārās atbildības ieviešanu, un atsauca uz darbības mehānismu, kas prasa pierādīt līdzdalības saiknes pastāvēšanu starp cedentu un cesionāru.

5.1.4.3 Komiteja pievienojas daudzu uzņēmumu paustajām bažām par solidarās atbildības principu un, ņemot vērā Eiropas Kopienas Tiesas praksi ⁽⁶⁾, uzskata, ka iespējamajiem pasākumiem jāaprobežojas ar nodokļu maksājumu garantijas pieprasīšanu no tām personām, kuras ir skaidri identificētas kā nodokļu maksātāji. Līdz ar to varētu paredzēt, ka cesionāram kopā ar piegādātāju būtu solidarās pienākums nomaksāt nodokli gadījumā, ja cesija ir notikusi par cenu, kas ir zemāka par preces parasto tirgus vērtību. Tā kā šis ir ļoti stingrs noteikums, kas soda pircēju, to piespiežot maksāt citu nesamaksāto nodokli, tā konkrēto piemērošanu ir jāsaista ar īpašiem priekšnoteikumiem:

- cesijai jānotiek starp pasīvajiem PVN maksātājiem, skaidri izslēdzot gala lietotājus,
- cedents pilnībā vai daļēji nav nomaksājis maksājamo PVN,
- piegādātajai precei vai sniegtajam pakalpojumam jāietilpst vienā no kategorijām, kas ir skaidri noteiktas ar attiecīgiem noteikumiem,
- cesijai jānotiek par cenu, kas zemāka par preces parasto tirgus vērtību,
- starpību starp norunāto cenu un parasto tirgus vērtību nevar pamatot ar objektīvi pierādāmiem faktiskiem apstākļiem vai notikumiem.

5.1.5 Komiteja piekrīt iespējai paplašināt pašlikvidācijas mehānisma piemērošanu dalībvalstu iekšējiem darījumiem. Nesenajā atzinumā Komiteja konstatēja, ka šis mehānisms "varētu būt vajadzīgs, lai novērstu izvairīšanos no nodokļu maksāšanas un nodokļu nemaksāšanu. Tas ir īpaši piemērots gadījumos, kad pārdevējs ir finansiālās grūtībās." ⁽⁷⁾ Komisija ir paplašinājusi apgrieztās samaksas mehānisma brīvprātīgu piemērošanu pēc pozitīva eksperimenta ar celtniecības materiāliem un ar pakalpojumiem celtniecības nozarē. Tomēr šie pasākumi nedrīkst traucēt preču un pakalpojumu tirdzniecību Kopienas iekšienē, jo atsevišķos gadījumos atšķirīgas faktūrrēķinu sagatavošanas saistības var kaitēt efektīvai iekšējā tirgus darbībai.

5.2 Tiešie nodokļi

5.2.1 Cīņa pret krāpšanu nodokļu jomā jāizvērs arī vispārīgākā, proti, dalībvalstu tiesību aktu saskaņošanas tiešo nodokļu un pārbaudu jomā.

5.2.1.1 Pieaugot ES dalībvalstu skaitam, nodokļu sistēmu atšķirības arvien vairāk ietekmēs lēmumus par to, kurās valstīs

ieplūdis kapitāls un kā attiecīgi tiks organizēta uzņēmējdarbība. Sakarā ar nozīmīgu ekonomikas politikas jomu koordinēšanu dažādie valstu nodokļus reglamentējošie noteikumi veidos instrumentu, ar kuru dalībvalstis varēs ietekmēt lēmumus par investīciju un resursu izvietojumu ES iekšienē. Tomēr jūtams atšķirības, kas vēl joprojām pastāv starp dalībvalstu tiešo nodokļu aplikšanas sistēmām, atsevišķos gadījumos varētu kavēt tirgu integrācijas procesu ⁽⁸⁾, negatīvi ietekmējot Eiropas ekonomikas konkurētspēju.

5.2.2 Dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu nodokļu jomā Komisija analizēja 2003. gada 24. novembra paziņojumā COM (2003) 726 galīgā redakcija. Attiecībā uz uzņēmumu aplikšanu ar nodokļiem, īpaši uz visaptverošiem pasākumiem, kas veicinātu uzņēmumu Eiropas nodokļa ieviešanu, kas balstītos uz kopīgu, konsolidētu aplikamo bāzi ⁽⁹⁾, pastāv ievērojamas piemērošanas grūtības sakarā ar dažādās dalībvalstīs esošajām atšķirībām aplikamās bāzes noteikšanas kritēriju jomā. Turklāt kopīga nodokļa pieņemšana prasa ne vien augstu ekonomikas politikas jomu konverģences līmeni, bet arī atbilstošu tiesību aktu kopumu. Pašreizējā situācijā EK Līguma 94. pantā ir paredzēts, ka Padome saskaņā ar Komisijas priekšlikumu vienbalsīgi nolemj par direktīvām, kas vērstas uz dalībvalstu tiesību aktu un noteikumu tuvināšanu, kuriem ir tieša ietekme uz kopēja tirgus izveidošanu vai darbību.

5.2.3 Šī noteikuma pastāvēšana un dalībvalstu suverenitātes nodokļu jomā saglabāšana, kas neatvieglo iniciatīvas vienotas, konsolidētas aplikamās bāzes izveidošanu uzņēmumiem, kuri darbojas ES, joprojām ir ievērojams šķērslis uzņēmumu nodokļu sistēmu tuvināšanas procesā gan dalībvalstu skaita palielināšanās dēļ, kas vienprātības panākšanu padara īpaši sarežģītu, gan tāpēc, ka Līguma par Konstitūciju Eiropai galīgajā tekstā netika paredzēts noteikums, ka likumus vai pamatlikumus, kas nosaka pasākumus uzņēmumu aplikšanas ar nodokli jomā, pieņem ar kvalificētu balsu vairākumu.

5.2.4 Saistībā ar iespējamo vienprātības noteikuma atcelšanu konkrētu soli uz uzņēmuma nodokļa aplikamās bāzes reālu saskaņošanu veido analīze Komisijas 2005. gada 23. decembra paziņojumā SEC(2005) 1785 "Ar uzņēmuma peļņas nodokli saistītu iekšējā tirgus šķēršļu novēršana maziem un vidējiem uzņēmumiem. Iespējama eksperimentāla piederības valsts nodokļu uzlikšanas režīma izklāsts", kurā analizēta piederības valsts nodokļu (Home State Taxation) sistēmas eksperimentāla piemērošana maziem un vidējiem uzņēmumiem ⁽¹⁰⁾. No šī pētījuma izrietēja, ka 23 miljoni

⁽⁶⁾ Lietas C-354/03, C-355/03, C-484/03 un C-384/04.

⁽⁷⁾ OV C 65, 17.03.2006., 103.–104. lpp.

⁽⁸⁾ Skat. L. Kovács, *The future of Europe and the role of taxation and customs policy*, www.europa.eu.int/comm/commission_barroso/kovacs/speeches/speech_amcham.pdf

⁽⁹⁾ EESK atzinums "Kopējas konsolidētas uzņēmumu nodokļu bāzes izveidošana ES" — OV C 88, 11.04.2006., 48. lpp.

⁽¹⁰⁾ EESK atzinums "Ar uzņēmuma peļņas nodokli saistītu iekšējā tirgus šķēršļu novēršana maziem un vidējiem uzņēmumiem" — OV C 195, 18.08.2006., 58. lpp.

mazo un vidējo uzņēmumu, kas darbojas 25 valstu Eiropas Savienībā, veido visievērojamāko Eiropas ekonomikas daļu, proti, 99,8 % no visiem Eiropas uzņēmumiem, un nodrošina aptuveni 66 % nodarbinātības privātajā sektorā⁽¹¹⁾. Šīs sistēmas reāla pieņemšana dotu lielākas minēto uzņēmumu darbības internacionalizācijas iespējas, jo tiktu samazinātas izmaksas sakarā ar atbilstību noteikumiem (*compliance*)⁽¹²⁾, kas gulstas uz šiem uzņēmumiem un kas ir daudz ievērojamākas nekā lieliem uzņēmumiem, kā arī tiktu paplašinātas zaudējumu pārnesšanas iespējas⁽¹³⁾, kas ir galvenais šķērslis pārrobežu ekonomiskās darbības attīstīšanai, Kopienas līmenī veicinot tiesību aktu tuvināšanu par uzņēmumu aplikšanu ar nodokli.

5.3 Elektroniskā tirdzniecība

5.3.1 Elektroniskās tirdzniecības izaugsme un tehnoloģiskā attīstība piedāvā ekonomikas dalībniekiem jaunas iespējas, tomēr jaunās tirdzniecības metodes prasa nodokļu sistēmu piemērošanu, sevišķu uzmanību pievēršot aspektiem, kas saistīti ar patēriņa nodokļu ieviešanu. Nodokļu sistēmām, kas galvenokārt balstās uz tradicionālās tirdzniecības noteikumiem, jāņem vērā šīs pārmaiņas un jāpiemērojas jaunajiem tirdzniecības veidiem.

5.3.2 Galvenā elektronisko darījumu aplikšanas ar nodokļiem problēma ir iespējamā diskriminācija, kas varētu rasties atšķirīgas darījumu apstrādes dēļ atkarībā no dažādiem preces piegādes vai pakalpojuma sniegšanas noteikumiem.

5.3.2.1 Izvērtējot nodokļu tiesību tradicionālo principu piemērošanas iespējas digitālajam laikmetam raksturīgajiem gadījumiem, ir jāpārbauda, vai aplikšanas ar nodokļiem aktā ir ievērots neitralitātes princips, saskaņā ar kuru nav pieļaujama analoģu darījumu apstrādes diskriminācija, kas dotajā gadījumā atšķiras vienīgi pēc piegādes nosacījumiem (*on line* vai *off line*).

5.3.3 Jo īpaši lielākās problēmas saistās ar nemateriālo (vai digitālo) preču tiešo vai netiešo aplikšanu ar nodokli, jo visi tirdznieciskā darījuma posmi (cesija un piegāde) notiek elektroniski (elektroniskā (*on line*) tirdzniecība), piegādājot virtuālo precī tīklā. Jau sākumā piegādātājs dematerializē pakalpojumus un preces, un saņēmējs tos materializē. Šajā gadījumā vairs nepastāv konkrēts priekšmets, kas inspekcijas nolūkos būtu fiziski taustāms.

⁽¹¹⁾ Avoti: Eiropas Komisija, *SMEs in Europe 2003, Observatory of European SMEs 2003*/No. 7, Uzņēmējdarbības un rūpniecības ģenerāldirektora un Eiropas Komisijas publikācijas (2003): "The impact of EU enlargement on European SMEs", *Observatory of European SMEs 2003*/No.6, Uzņēmējdarbības un rūpniecības ģenerāldirektora publikācijas sadarbībā ar Eurostat. Par mazo un vidējo uzņēmumu nozīmi Eiropas Savienībā skat. Eiropas Komisijas paziņojumu SEC(2005) 1785, 23.12.2005., 15–17. lpp.

⁽¹²⁾ Jau minētajā paziņojumā SEC(2005) 1785 ir noteiktas izmaksas sakarā ar atbilstību noteikumiem (*compliance*) juridisko un nodokļu konsultāciju, dokumentu tulkošanas, ceļa izdevumu un finanšu risku, ka arī uzņēmumu pakalpojumu jomā.

⁽¹³⁾ Pamatojoties uz *European Association of Craft, Small and medium-sized Enterprises*, pētījumu, kas publicēts 11.06.2004. un kas minēts paziņojumā SEC(2005) 1785, izmaksas sakarā ar atbilstību noteikumiem (*compliance*), kuras gulstas uz maziem un vidējiem uzņēmumiem, ir līdz pat 100 reizēm lielākas nekā lielajiem uzņēmumiem. Par izmaksu sakarā ar atbilstību noteikumiem (*compliance*) noteikšanas metodēm skat. *Commission Staff Working Paper SEC(2004) 1128, 10.09.2004, European Tax Survey*.

5.4 Eiropas Biroja krāpšanas apkarošanai (OLAF) pilnvaras

5.4.1 Komiteja uzskata, ka pašreizējie Kopienas tiesību akti, kas ir OLAF izveidošanas juridiskais pamats, jau piešķir šai iestādei nozīmīgas funkcijas saskaņā ar Komisijas lēmuma 1999/352/EK, CECA, Euratom 2. pantu. Tātad Komisija tiek lūgta veikt visus nepieciešamos pasākumus, lai īstenotu pašreizējās pilnvaras, piešķirot, ja nepieciešams, Birojam krāpšanas apkarošanai papildu līdzekļus, kas nepieciešami tā uzdevumu izpildei, piemēram, izmantojot 81.–86. panta paraugu par Konkurences uzraudzības iestādi.

5.4.2 Šajos apstākļos OLAF varētu būt analīzes un koordinācijas iestāde Eiropas Savienības mērogā ar mērķi cīnīties pret krāpšanu, arī nodokļu jomā, un tam tiktu uzticēti uzdevumi un piešķirtas pilnvaras administratīvās sadarbības nodokļu jomā (tiešie nodokļi, netiešie nodokļi un akcīze), lai atvieglotu informācijas apmaiņu starp iestādēm, kurām saskaņā ar atsevišķu valstu tiesību aktiem ir pienākums cīnīties pret nodokļu krāpšanu.

5.5 Kopienas iekšienē veikto tirdzniecisko darījumu attīstība liek pastiprināt sadarbību informācijas par riska pārvaldību apmaiņas jomā. Tomēr Komisija nepiedāvā konkrētas iniciatīvas, izņemot lūgumu dalībvalstīm izmantot *Riska pārvaldības rokasgrāmatu nodokļu iestādēm*. Saistībā ar šo jautājumu Komiteja ierosina izveidot centralizētu datu banku, kurā saplūstu starp administrācijām apmainītā informācija, kura pašlaik ir standartizēta vienīgi muitas jomā un uz divpusēja pamata.

5.5.1 Šajā sakarā varētu noteikt tos produktu veidus, kuriem, pamatojoties atsevišķu dalībvalstu kompetento iestāžu veikto pētījumu rezultātiem, ir lielāks risks tikt izmantotiem "nodokļu nemaksāšanas karuseļos". Tiek minēti transportlīdzekļi un augsto tehnoloģiju produkcija, piemēram informātikas un telefonijas jomā. Šo analīzes darbību varētu uzticēt OLAF, kurš varētu regulāri iesniegt dalībvalstīm rezultātus, lai orientētu krāpšanas novēršanas darbību un ļautu veikt atbilstošas operatīvus mērķpasākumus. Turklāt vajadzētu paredzēt un organizēt tādu pašu informācijas apmaiņu no dalībvalstīm uz OLAF.

5.6 Komiteja uzskata, ka Kopienas pieeja sakaros ar trešām valstīm neapšaubāmi būtu labāka par divpusējiem nolīgumiem. Šim nolūkam varētu iekļaut īpašus noteikumus projektā, plānojot pieņemt Kopienas konvencijas modeli pret divkāršu nodokļu uzlikšanu, kas minēts Eiropas Komisijas paziņojumos SEC(2001) 1681 "Uzņēmuma aplikšana ar nodokli iekšējā tirgū" un COM(2003) 726 galīgā redakcija "Iekšējais tirgus bez nodokļu šķēršļiem uzņēmumiem: panākumi, uzsāktās iniciatīvas un turpmāk risināmās problēmas", kā arī Eiropas Parlamenta paziņojumā SEC A5-0048 2003. Komiteja atbalsta iespēju izstrādāt īpašu sadarbības konvenciju, kura būtu jāiekļauj ekonomisko partnerattiecību nolīgumos. Tomēr, ja nav skaidras un noteiktas dalībvalstu gribas, ir jāturpina divpusējo nolīgumu slēgšana, nepārtraucot iesāktos procesus.

5.7 Komiteja uzskata, ka Komisijas ierosinātajā deklarēšanas pienākuma nostiprināšanā stingri jāievēro proporcionalitātes un vienkāršošanas principi. Pienākums cīnīties pret krāpšanu nodokļu jomā nevar izpausties nepamatotā nodokļa paaugstināšanā, kas skar godīgos nodokļu maksātājus un uzņēmumus. Šim nolūkam ir lietderīgi jūtami atvieglot pienākumus godīgiem uzņēmumiem, kas reāli sadarbojas ar nodokļu ieņēmumu dienestiem, un taisnīgi palielināt pienākumus tiem, kas saskaņā ar objektīviem kritērijiem tiek ieskaitīti riska grupā.

5.8 Komiteja nepiekrīt Komisijas uzskatam par tabakas izstrādājumu un alkoholisko dzērienu aplikšanu ar nodokli, kuri tiek uzskatīti par "parastām" precēm. Dažas dalībvalstis ar akcīzes nodokli tabakas izstrādājumiem un alkoholiskajiem dzērieniem mēģina risināt ar minētajām precēm saistītās veselības problēmas, kurām ir acīmredzama prioritāte salīdzinājumā ar iekšējā tirgus darbību. Komisija piedāvā novērst šos traucējumus, bet minēto traucējumu novēršana aizņems daudz laika, ņemot vērā ļoti atšķirīgo ienākumu līmeni katrā dalībvalstī un dalībvalstu dažādos ieņēmumu un veselības aizsardzības politikas

mērķus un pasākumus. Kamēr tiek gaidīta pieņemama nodokļu likmju saskaņošanas pakāpe, ir jāatrod citi risinājumi, lai garantētu katrai dalībvalstij pilnībā saglabāt spēju tiekties uz saviem nodokļu un veselības aizsardzības politikas mērķiem. Tabakas izstrādājumu kontrabanda no Kopienas valstīm ir minimāla, to kontrolē starptautiskas organizētās noziedzības struktūras. Kaut arī Komiteja apzinās lielās sociālās un veselības izmaksas, kas saistītas ar šo vielu pārmērīgu lietošanu, un vēlas, lai atbildīgās iestādes pieņemtu atbilstošus pasākumus minēto vielu pārmērīgās lietošanas ierobežošanai, tā tomēr uzskata, ka tabakas izstrādājumu un alkoholisko dzērienu akcīzes nodoklim jāpaliek stingrā dalībvalstu kompetencē.

5.9 Komiteja aicina Komisiju turpināt *Hercule II* programmu, cerot, ka Parlaments un Padome pēc iespējas drīzāk pieņems dokumentu COM(2006) 339 galīgā redakcija, kurā ir prasīts pagarināt Kopienas rīcības programmu tās finanšu interešu aizsardzībai. Programmai jau ir ievērojami rezultāti: tika noorganizētas 19 apmācības, kurās piedalījās 2236 pārstāvji no dažādām dalībvalstīm, pārstāvji no 5 trešām valstīm un citām Eiropas iestādēm, īpaši ņemot vērā prasību pastiprināt sadarbību saistībā ar Bulgārijas un Rumānijas pievienošanos ES, jo arī tām jāgūst priekšrocības no šādiem pasākumiem.

5.10 Komiteja uzskata, ka ir lietderīgi izveidot augsta līmeņa pastāvīgu diskusiju un/vai apspriežu forumu, lai panāktu globālu pieeju jautājumiem, kas skar krāpšanu un sadarbību starp dalībvalstīm. Pašreizējā konsultatīvo darbību sadrumstalotība vairāku augsta līmeņa komiteju ietvaros, kas sadalītas pēc to kompetences jomām, neveicina lietderīgu labas prakses apmaiņu, lai stiprinātu administrāciju sadarbību un atbilstošu darbību. Komiteja uzskata, ka visi birokrātiskie šķēršļi un Ekonomikas un finanšu padomē (*Ecofin*) radušies iebildumi ir neizprotami un apšaubāmi.

Briselē, 2007. gada 15. martā

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētājs
Dimitris DIMITRIADIS